

Tampereen tuomiokapituli ympäristöohjelma 2021–2028

Tampereen tuomiokapituli aloitti ympäristödiplomityöskentelyn vuonna 2019. Kirkon ympäristödiplomin käsikirja uudistui seuraavana vuonna, ja muutoksella oli vaikutuksia prosessin etenemiseen. Kirkkohallituksen omistamaa Tampereen Piispantaloa ei lopulta sisällytetty hiippakunnan ympäristöjärjestelmän piiriin. Tuomiokapitulin henkilöstö on prosessin aikana perehtynyt diplomin vaatimuksiin ja hiippakunnassa on jo otettu merkittäviä askeleita ympäristötyön vahvistamiseksi. Esimerkkinä mainittakoon 19.1.2021 etäyhteydellä toteutettu ilmastojohtamisen päivä, jossa hiippakunnan yhteistyökumppaneina toimivat Pirkanmaan Liitto, Pirkanmaan Ely-keskus, Helsingin yliopiston ilmakehätieteiden laitos (INAR) sekä Kohti hiilineutraaleja kuntia ja maakuntia (CANEMURE) -hanke. Pirkanmaan seurakuntien ja kuntien johdon lisäksi tapahtumaan osallistuivat mm. akateemikko, ilmastotutkija Markku Kulmala ja presidentti Tarja Halonen. Ilmastojohtamisen päiviä ja verkostoyhteistyötä on sittemmin jatkettu Hyytiälän metsäasemalla 10.6.2021 sekä 20.4.2022. Lisäksi hiippakunta on vuosina 2021-2022 toteuttanut kiinteistöjen energiatehokkuuteen liittyviä koulutus- ja verkostoitumistapahtumia (Energiatehokkaat aamupäivät). Seurakuntia on myös tuettu kiinteistöstrategioissa ja Basis-järjestelmään liittymisessä.

Tuomiokapituli on sitoutunut noudattamaan Kirkon energia- ja ilmastostrategiaa *Hiilineutraali kirkko 2030*. Edistämme seurakuntien ympäristödiplomiprosesseja tavoitevuotta 2025 silmällä pitäen. Ympäristönäkökulmia ja kestävä kehityksen teemoja pidetään aktiivisesti esillä sekä henkilöstölle että seurakuntien luottamushenkilöille tarjottavissa koulutuksissa. Toistaiseksi vuosittain toteutettavien hiippakunnallisten ympäristöpäivien ohjelmassa etenkin ympäristödiplomiin liittyvät kysymykset ovat olleet keskeisesti esillä.

Koronapandemian aikana laajentunut etätyö edisti sähköisten kokousvälineiden käyttöä. Tuomiokapitulin työssä tämä on vähentänyt liikkumistarvetta ja samalla työ- ja virkamatkoista aiheutuvaa ympäristökuormitusta. Osa kokouksista ja työskentelyistä hoidetaan myös jatkossa etäyhteyksin. Tuomiokapituli on jo nyt avoinna vain etukäteen sovittaessa, joten toimiston käyttöaste on alhainen.

Tuomiokapitulin ympäristöohjelma sisältää realistisia ja saavutettavissa olevia tavoitteita. Työn seurakuntia tukeva, ei-operatiivinen luonne hankaloittaa paikoin kapitulin toiminnan ympäristövaikutusten arviointia ja tavoitteenasettelua. Hiippakuntatasolla vaikuttamismahdollisuuksia löytyy esimerkiksi koulutusten, kokousten ja erilaisten tapaamisten tarjoiluun liittyen. Kapitulin järjestämissä tapahtumissa tarjotaan ensisijaisesti kasvis- tai kala-ruokaa lähi- ja luomu-oluttuuksia unohtamatta.

Vaikuttamistyötä tekee koko tuomiokapitulin henkilöstö. Piispa Matti Repo on useasti ottanut kantaa ympäristöaiheisiin ja ilmastonmuutokseen. Esimerkkinä ote piispan puheesta Suomen Lähetysseuran vuosikokouksen avauspuhe Jyväskylässä 18.5.2019.

Luomakunnan varjelu on osa kirkon missiota, koska toivo Jumalan lopullisesta ja kaikenkattavasta hallinnasta on olennainen osa kristillistä uskoa. Siksi me kiinnitämme huomiota myös ilmastonmuutokseen, sen torjumiseen ja sen vaikutusten lieventämiseen. Kirkkomme seurakuntia varten on tänä keväänä hyväksytty kirkkohallituksessa uusi Energia- ja ilmastostrategia. Siinä annetaan käytännön tekoja ja tavoitteita, joiden avulla voi ottaa osaa luomakunnan varjelemiseen. Taustalla on hengellinen vakuuttuneisuus: Jumala on oikeudenmukainen ja tahtoo meidän toteuttavan oikeudenmukaisuutta. Sillä on vaikutusta niin maan kuin meren ja kaikkien niiden asukkaiden elämässä. Rukoilemme. Pyhä Jumala, elämän antaja. Me kiitämme sinua luomisen lahjasta. Kiitämme kaikesta hyvästä, jota meille päivittäin annat ja jolla pidät elämää yllä. Me rukoilemme sinua: varjele meitä torjumasta ja turmelemasta lahjojasi. Johdata meitä varjelemaan luomakuntaa ja siten todistamaan sinun suurista teoistasi. Tee meidät Kristuksen lähettäviksi maailmassa ja niin uskon, toivon ja rakkauden välikappaleiksi. Anna meidän tulla osallisiksi lopullisesta pelastuksestasi, kaiken uudeksi luomisesta, jolloin maa ja meri, vuoret ja virrat ylistävät sinua ikuisesti. Tätä rukoilemme Poikasi Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme nimessä. Amen.

	Oma/ohjaava	Tavoite	Keino	Aikataulu	Vastuuhenkilö
2. Ympäristöjärjestelmä	Oma	Kapitulin ympäristötyön kehittäminen	Ympäristövaikutusten arviointi osana vuosittaista toimintakeruusta Väliauditointi	Jatkuva	Jory
	Ohjaava	Vuoteen 2025 mennessä hiippakunnan seurakunnilla on ympäristödiplomi.	Kapituli tukee seurakuntia koulutuksen ja ohjauksen keinoin sen varmistamiseksi, että kaikilla hiippakunnan seurakunnilla on ympäristödiplomi viimeistään v. 2025.	2023-2024	Ympäristötyöstä vastaava asiantuntija
	Ohjaava	Ympäristödiplomin saaneet seurakunnat noudattavat ympäristöohjelmiinsa kirjattuja tavoitteita ja kehittävät edelleen ympäristötyötään	Väliauditoinnit ja niistä muistuttaminen. Vuosittain toteutettavat hiippakunnalliset ympäristöpäivät. Vertaistapaamisten toteuttaminen ympäristödiplomin saaneille seurakunnille. Verkostoyhteistyön (maakuntaliitot, INAR, Ely-keskukset)	Jatkuva	Jory; ympäristötyöstä vastaava asiantuntija

			jatkaminen tarkoituksenmukaisesti.		
3. Toiminta ja talous	Oma	Ympäristötavoitteet ovat toiminta- ja taloussuunnitelmassa ja niiden toteutumisen raportointi on järjestetty erikseen sovitavalla tavalla.	Tarkistetaan ympäristöohjelman toteutuminen vuosittain TTS- ja toimintakertomusprosessien yhteydessä	2023 -> vuosittain	Jory
	Oma	Kaikkien hankintojen ympäristökuormitus minimoidaan.	Noudatetaan Kirkon keskusrahaston pienhankintaohjetta. Aineettomia hankintoja priorisoidaan kiitoslahjoissa ym. (esim. ikimetsä). Pienhankinnoissa pyritään selvittämään ympäristömerkityn tuotteen hankintamahdollisuus.	Jatkuva	Koko henkilöstö
	Oma	Paperin ja muun materiaalin kulutus minimoidaan.	Dokumenttien tallettaminen ja siirto tapahtuu pääosin sähköisessä muodossa. Kopiointia ja tulostusta pyritään välttämään.	Jatkuva	Koko henkilöstö
	Oma/ohjaava	Kestävän sijoitustoiminnan sekä ympäristönsuojelun näkökulmien liittäminen osaksi kokonaisharkintaa lausunnoissa ja päätöksenteossa.	Kirkon sijoitustoiminnan eettiset ohjeet. Seurakuntien tukeminen ja ohjaus	Jatkuva	Jory
4. Ympäristökasvatus	Ohjaava	Ekologisen osaamisen vahvistaminen.	Välitämme aktiivisesti seurakuntiin tietoa tarjolla olevista koulutuksista ja seminaareista.	Jatkuva	Ympäristöasioista vastaava asiantuntija
	Oma	Kapitulin henkilöstön osaamisen vahvistaminen ympäristökysymyksissä.	Henkilöstön omaa kouluttautumista ja asiantuntemusta tuetaan (esim. kirkon ympäristöpäivät ja ekoteologinen koulutus)	Vuosittain	Jory
	Oma	Ympäristövastuu kytkeytyy kapitulin kehittämistoimintaan.	Ympäristökysymysten säännönmukainen sisällyttäminen koulutusten, seurakuntataapaamisten ja vierailujen ohjelmaan.	Jatkuva	Jory
	Oma	Toteutamme vaikuttavaa viestintää ympäristöasioissa.	Ympäristöviestinnän vuosikello/- suunnitelma ja viestintäkanavien käyttö. Osallistumme ympäristökysymyksistä käytävään julkiseen keskusteluun.	Jatkuva	Viestinnästä vastaava/ koko henkilöstö
	Ohjaava	Auditoijien määrää hiipakunnassa kasvaa.	Kirkkohallituksen ylläpitämä auditoijarekisteri. Kutsutaan kiinnostuneita hankkimaan auditoijan koulutus ja kannustetaan osaamisen ylläpitämiseen (esim. kirkon ympäristöpäivät).	Vuosittain	Dekaani; ympäristöasioista vastaava asiantuntija

	Ohjaava	Seurakuntien tukeminen ympäristökasvatuksessa.	<p>Piispantarkastuksissa keskustellaan ilmasto- ja ympäristökysymyksistä.</p> <p>Ympäristödiplomia koskeva kysymys sisältyy hallinnon ja talouden tarkastukseen.</p> <p>Hiippakunta toteuttaa vuosittain yhden ympäristöpäivän.</p>	Jatkuva, hiippakunnan ympäristöpäivien osalta vuoteen 2025 saakka. Tämän jälkeen jatkoa arvioidaan uudelleen.	Piispa, lakimiesasessori, asiantuntijatiimi, pappissasessorit
	Oma	Ympäristödiplomilogoja käytetään diplomien myöntämisen jälkeen kapitulin viestinnässä	Lisätään diplomilogo sähköisiin uutiskirjeisiin, viraston sähköpostiin ja kapitulin internet-sivujen etusivulle.	Jatkuva	Viestintäasiantuntija
5. Jätehuolto ja kiertotalous	Oma	Ympäristönäkökulma huomioidaan sisäisten tarjoilujen hankinnassa siten, että syntyvän jätteen määrä on mahdollisimman pieni.	<p>Kirkon keskusrahaston pienhankinta-ohje.</p> <p>Vähennämme hankintoja, seuraamme hävikkiä ja minimoimme sen.</p>	Jatkuva	Koko henkilöstö
6. Ruoka ja keittiöt	Oma	Tarjoilujen hankinnoissa huomioidaan ympäristönäkökulmat.	Vältetään hävikkiä, suositaan kasvista ja luomua sekä sertifioituja tuotteita.	Jatkuva	Koko henkilöstö
	Oma/ohjaava	Ympäristö- ja ilmastokuormituksen vähentämisen kapitulin järjestämissä tilaisuuksissa	<p>Tuomiokapitulin järjestämissä tilaisuuksissa suositaan ensisijaisesti kala- tai kasvisruokaa kuitenkin siten, että vähintään 50% kaikista tarjoiluistamme on kasvisruokaa. Ympäristömerkittyjä tuotteita priorisoidaan.</p> <p>Suositaan pääsääntöisesti lähiruoan ja luomutuotteiden käyttöä. Ympäristömerkittyjä tuotteita priorisoidaan.</p> <p>Pyynnöt esitetään niille yhteistyötaidoille, joiden kautta ateriapalveluja ja tarjoiluja tilataan.</p>	Jatkuva	Tilaisuuksien järjestämisestä vastaava / vastaavat
7. Energia ja kiinteistöt	Oma	Koneiden ja laitteiden energiatehokkuus ohjaa hankintoja	Tarvittaessa kirkkohallituksen kanssa käydään keskustelua esim. leasingkoneiden hankintaperiaatteista.	Jatkuva	Jory
10. Liikenne	Oma	Liikkumisen aiheuttama ympäristökuormitus minimoidaan.	<p>Hyödynnetään etäpalvelureja /striimauksia tarkoituksenmukaisuusnäkökulma huomioon ottaen.</p> <p>Priorisoidaan kimppakyytejä sekä julkista liikennettä. Koulutusten ja muiden tapahtumien toteutuspaikat pyritään valitsemaan kokonaisympäristökuormituksen</p>	Jatkuva	Koko henkilökunta

			<p>minimointia silmällä pitäen.</p> <p>Lentäen tehtävistä virkamatkoista aiheutuvat hiilidioksidipäästöt kompensoidaan tukemalla ilmasto-ohjelmia.</p> <p>Kirkon matkustus-säännön ohjeistus.</p>		
--	--	--	---	--	--